

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Ι. ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ
Βουλευτής Ν. Αχαΐας – Ανεξάρτητος

6952
19. 6. 2018

**Ερώτηση προς τον Πρωθυπουργό και τους Υπουργούς Δικαιοσύνης, Διαφάνειας
και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Οικονομικών και τον Αντιπρόεδρο της
Κυβέρνησης και Υπουργό Οικονομίας και Ανάπτυξης**

**Θέμα: Γιατί παραμένει θαμμένη στα συρτάρια του Υπουργείου Οικονομικών η
ηλεκτρονική εφαρμογή που θα ελαχιστοποιούσε την απάτη στον ΦΠΑ;**

Στις εκθέσεις της για την κλοπή του ΦΠΑ («VAT gap») στην Ευρώπη, η Κομισιόν υπολογίζει ότι η Ελλάδα χάνει σταθερά κάθε χρόνο το 29% των εισπράξεων ΦΠΑ, δηλαδή περί τα 5-6 δισ. ευρώ τον χρόνο (το 1 στα 3 ευρώ, όταν στο Βέλγιο όπου το σύστημα λειτουργεί, η απώλεια υπολογίζεται μόλις 1 στα 10 ευρώ), ωστόσο η κυβέρνηση αντιστέκεται, αποφεύγοντας να εφαρμόσει το μέτρο που η ίδια ψήφισε και θα απέδιδε στο Δημόσιο τουλάχιστον το 1 από τα 6 δισ. ευρώ που, σύμφωνα με την έκθεση της Κομισιόν, χάνει ετησίως η χώρα μας. Αν η κυβέρνηση είχε την πολιτική βούληση να πατάξει την απάτη του ΦΠΑ, μπορούσε απλά να ενεργοποιήσει μια διάταξη που τέθηκε ως προαπαιτούμενο από τον Αύγουστο του 2015 με το 3ο Μνημόνιο (ν.4336/2015). Τότε προβλέφθηκε διά νόμου ότι «για να αντιμετωπιστούν επείγουσες ανάγκες στον τομέα της πάταξης της απάτης στον ΦΠΑ (...) επιτρέπεται, κατά παρέκκλιση κάθε άλλης διάταξης, η προμήθεια ειδικού λογισμικού ερευνών και ανάλυσης στοιχείων».

Και αυτό γιατί, όπως έλεγε τότε η αιτιολογική έκθεση του νόμου, «το σύστημα αυτό έχει χρησιμοποιηθεί από τις βελγικές φορολογικές αρχές με θεαματικά αποτελέσματα», «είναι μοναδικό και είναι το μόνο που έχει δοκιμαστεί σε ευρωπαϊκό επίπεδο» και «επειδή υπάρχει επιτακτική ανάγκη για την πάταξη της απάτης στον ΦΠΑ, χρειάζεται η προμήθεια να γίνει στον λιγότερο δυνατό χρόνο».

Από τότε έχουν περάσει τρία χρόνια και τέσσερις αξιολογήσεις. Σε κάθε αξιολόγηση η κυβέρνηση επαναλάμβανε ότι δεσμεύεται να εφαρμόσει το σχέδιο αυτό. Ακόμα και στο Συμπληρωματικό μνημόνιο που κατατέθηκε στο Eurogroup της 24ης Μαΐου 2018, η κυβέρνηση δεσμεύεται ότι «οι Αρχές θα προμηθευτούν ή θα εκμισθώσουν το λογισμικό ανάλυσης κινδύνου που επιτρέπει την ουσιαστική αύξηση της αποκάλυψης της απάτης τύπου “carousel” και θα τεθεί σε χρήση από τον Μάιο του 2018».

Για τον σκοπό αυτό πηγαινοέρχεται εδώ και τρία χρόνια στην Αθήνα ο Ηρακλής Πουαρό των Βέλγων εφοριακών, ο κ. Yannick Hulot, προκειμένου να δείξει στους Έλληνες συναδέλφους του πώς δουλεύει και πόσο αποτελεσματικό για την αύξηση των κρατικών εσόδων είναι το ηλεκτρονικό σύστημα που έχει οχυρώσει τη χώρα του απέναντι στα διευρωπαϊκά κυκλώματα που λυμαίνονται τον ΦΠΑ.

Η πρόταση για το σύστημα αυτό είχε πρωτογίνει το 2015, επί εποχής Γιάννη Βαρουφάκη ακόμα, όταν ο πρώην υπουργός Οικονομικών το είχε εντάξει στα ανώδυνα ισοδύναμα που πρότεινε τότε στα τεχνικά κλιμάκια του Brussels Group.

Μάλιστα η ελληνική Task Force έφερε κλιμάκιο του βελγικού υπουργείου Οικονομικών, που έχει και την πατέντα, με σκοπό να δοκιμάσει και η Ελλάδα το νέο σύστημα. Εκτοτε το σύστημα... τεστάρεται συνεχώς και πιάνει λαβράκια. Στις συναντήσεις που είχαν οι Βέλγοι στην Αθήνα, η βασική εκτίμηση ήταν πως το Δημόσιο θα κέρδιζε 362 εκατ. ευρώ κατ' ελάχιστον κάθε χρόνο αν εφαρμοζόταν η βελγική μέθοδος. Και αυτό, βάσει δοκιμών σε μία μόνο από τις 8 καταγεγραμμένες τυπολογίες απάτης (carousel)! Το τελικό συμπέρασμα ήταν ότι «μία ρεαλιστική εκτίμηση για τον ΦΠΑ που θα μπορούσε να εξοικονομηθεί από τέτοιους είδους απάτες κυμαίνεται σε ένα ποσό που κυμαίνεται από 804 εκατ. έως και 1,03 δις. ευρώ τον χρόνο».

Στα e-mail Βαρουφάκη προς τους θεσμούς μάλιστα τονιζόταν ότι «θα επιδιωχθεί η εφαρμογή και στην Ελλάδα του μοντέλου που ακολούθησε τα τελευταία χρόνια η φορολογική υπηρεσία του Βελγίου (Special Tax Inspectorate), η οποία κατάφερε να μειώσει κατά 98% τη φορολογική απάτη στο Βέλγιο, φέρνοντας πρόσθετα έσοδα από τον ΦΠΑ ύψους άνω του ενός δις. ευρώ». Μόνο για το 2015, το ελληνικό υπουργείο Οικονομικών προέβλεπε πρόσθετα έσοδα 420 εκατ. ευρώ, αλλά το σύστημα δεν εφαρμόστηκε ποτέ! Αλλά και στα επόμενα συμπληρωματικά μνημόνια η κυβέρνηση δεσμεύτηκε κατ' επανάληψη να προωθήσει το νέο σύστημα καταπολέμησης της απάτης στον ΦΠΑ, η εφαρμογή του όμως καθυστερεί χωρίς η κυβέρνηση να αποκαλύπτει γιατί τελικώς δεν το εφαρμόζει.

Όπως αποκαλύπτει το «business stories», το σύστημα εγκαταστάθηκε πιλοτικά στην καρδιά του μηχανογραφικού κέντρου του υπουργείου Οικονομικών, πέρασε από επανειλημμένα τεστ και έχει αποδείξει την αξία του. Έτσι επαναβεβαίωσε την αξία του, οδηγώντας -ακόμα και στη δοκιμαστική αυτή φάση- στην εξάρθρωση κυκλωμάτων «carousel» που κατάκλεβαν ΦΠΑ εκατοντάδων εκατομμυρίων, και αυτό ξεπερνά απείρως το κόστος εγκατάστασης και λειτουργίας του (εκτιμάται σε 2-3 εκατ. ευρώ)! Στη φάση αυτή μάλιστα εντόπισε και φορολογούμενους που εμφανίζονταν στην Εφορία να μην έχουν καν συναλλαγές με ΦΠΑ, με αποτέλεσμα να δρουν ανεξέλεγκτα!

Είναι χαρακτηριστικό ότι σε μία και μόνο περίπτωση, με τη βοήθεια του βελγικού λογισμικού, εντοπίστηκαν και απενεργοποιήθηκαν 18 Αριθμοί Φορολογικού Μητρώου ελληνικών επιχειρήσεων, οι οποίες διαπιστώθηκε ότι ήταν εικονικές. Με τον τρόπο αυτό το Δημόσιο γλίτωσε την καταβολή επιστροφών ΦΠΑ ύψους 10 εκατ. ευρώ. Δηλαδή το σύστημα, έβγαλε τα λεφτά του από τότε για τα επόμενα 4 χρόνια τουλάχιστον, χωρίς καν να τεθεί σε πλήρη λειτουργία.

Την ειδική ηλεκτρονική εφαρμογή, που εντοπίζει τα κυκλώματα και είναι εγκατεστημένη στην Υπηρεσία Ελέγχου και Διασφάλισης Δημοσίων Εσόδων, «τρέχει» ομάδα που αποτελείται από 10 άτομα (τρεις Βέλγοι και επτά Έλληνες εφοριακοί). Όλες οι συναλλαγές μεταξύ των επιχειρήσεων καταγράφονται και παρακολουθούνται ηλεκτρονικά. Το λογιστικό σύστημα εντοπίζει συναλλαγές οι οποίες παρουσιάζουν υψηλή επικινδυνότητα για δημιουργία κυκλώματος από της τύπου «carousel». Στη συνέχεια οι φορολογικές αρχές παρεμβαίνουν για να προλάβουν την ολοκλήρωση της απάτης ή, εφόσον έχει ολοκληρωθεί, διώκουν τους παραβάτες. Μετά από αυτοψία η ΑΑΔΕ απενεργοποιεί αμέσως τους ΑΦΜ των εμπλεκόμενων και έτσι μπλοκάρει τη δυνατότητά τους να υποβάλουν αιτήματα επιστροφής ΦΠΑ.

Το «carousel» είναι η πιο διαδεδομένη μορφή απάτης με τον ΦΠΑ στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Μέσα από αλληπάλληλες συναλλαγές μεταξύ διαδοχικών επιχειρήσεων παρεμβάλλεται μια επιχείρηση-φάντασμα, η οποία εισπράττει αλλά δεν αποδίδει τον ΦΠΑ, είτε επειδή είναι εξαρχής εικονική επιχείρηση, είτε επειδή «εξαφανίζεται» εκ των υστέρων χωρίς να αφήσει ίχνη. Σε πολλές περιπτώσεις, οι εταιρείες-φαντάσματα που κλέβουν τον ΦΠΑ λειτουργούν για λογαριασμό πραγματικών επιχειρήσεων οι οποίες στήνουν το κύκλωμα για να υπεξαιρέσουν τον φόρο.

Αυτό δημιουργεί σοβαρές στρεβλώσεις και αθέμιτο ανταγωνισμό στην αγορά όταν, για παράδειγμα, ένα νέο προϊόν λανσάρεται παγκοσμίως σε καθορισμένη τιμή (π.χ. ένα καινούριο smartphone), αλλά κάποιες εταιρείες το πωλούν φθηνότερα, επειδή το προμηθεύονται από ενδιάμεσους εισαγωγείς και διακινητές που στη συνέχεια εξαφανίζονται «παντελονιάζοντας» τον ΦΠΑ.

Από το κέρδος που αποκομίζουν οι τελικοί πωλητές (που είναι συχνά πλοκάμι του κυκλώματος) καταφέρνουν να πριμοδοτούν την τιμή στην οποία πωλούν το προϊόν στον τελικό καταναλωτή, ο οποίος αγοράζει μεν νόμιμα και με απόδειξη ένα προϊόν σε εξαιρετικά χαμηλή -για τα παγκόσμια δεδομένα- τιμή, αλλά στην ουσία το κράτος έχει χάσει πολλά εκατομμύρια ΦΠΑ στα προηγούμενα στάδια της διακίνησης.

Κατόπιν των ανωτέρω ερωτάσθε:

1^{ov} Εάν ισχύουν τα ανωτέρω, γιατί οι αρμόδιοι Υπουργοί τα αγνοούν επιδεικτικά; Αν και το σύστημα που δοκιμάστηκε πιλοτικά στη χώρα μας απέδειξε ότι μπορεί να αποδώσει ετησίως έως και 1 δισ. ευρώ τον χρόνο στο Δημόσιο, στερώντας από τη χώρα τη δυνατότητα να βγει ενισχυμένη στη μάχη κατά της φοροδιαφυγής χωρίς περιττές θυσίες;

2^ο Αληθεύει ότι η Κυβέρνηση αρνείται να προμηθευτεί το ελεγκτικό υπερόπλο το οποίο θα έφερνε 1 δισ. κάθε χρόνο στα κρατικά ταμεία από την καταπολέμηση της απάτης στον ΦΠΑ; Θα μπορούσε δηλαδή με το μέτρο αυτό να καλύψει από μόνο του το 50% τουλάχιστον από τις περικοπές συντάξεις του 2019 (ύψους 1,8 δισ. ευρώ) ή να υπερκαλύψει τα 900 εκατ. ευρώ της κατάργησης του ΕΚΑΣ.

3^ο Αληθεύει πως ο ελεγκτικός μηχανισμός που χτυπά τα διευρωπαϊκά κυκλώματα «carousel» παραμένει στα συρτάρια του Υπουργείου Οικονομικών, αν και αποτελεί προαπαιτούμενο με βάση το μνημόνιο;

4^ο Αληθεύει πως, ενώ έχει περάσει νόμος για να αρκεί μόνο μία υπογραφή προκειμένου να ενεργοποιηθεί, κανείς στην κυβέρνηση δεν έκρινε σκόπιμο να αξιοποιήσει ένα τέτοιο εργαλείο;

Ο Ερωτών Βουλευτής

Νίκος Ι. Νικολόπουλος

Πρόεδρος Χριστιανοδημοκρατικού Κόμματος Ελλάδος